

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Ten geleide	7
Beste lezer,	11
1 Welke woorden gebruiken sociaal werkers?	21
Thesaurus	23
2 Welke waarden inspireren en sturen social casework?	49
Inleiding	51
2.1 De internationale definitie als vertrekpunt	51
2.2 Een gewijzigde maatschappelijke context	52
2.3 Waarden in het sociaal werk vroeger en nu	55
2.4 Waarden in het sociaal werk	57
2.5 Vragen en opdrachten i.v.m. waarden	59
3 Hoe verloopt het proces (<i>niet</i>) in social casework?	61
3.1 Inleidende begrippen	63
3.2 Op zoek naar een werkbaar procesmodel	67
3.3 EDDA: een nieuwe naam voor een bekende verhaalvorm	69
3.4 De EDDA-actoren in het proces: what's in a name?	72
3.5 De relatie als voedingsbodem of vehikel voor het proces	78
3.6 Nuttige procesinstrumenten	81
3.6.1 Stroomdiagram	81
3.6.2 Leidraad voor een casusauteur	82
3.6.3 Leidraad voor een casusforum	82
3.7 Vragen en opdrachten i.v.m. proces	83
4 Exploreren in het social casework	85
4.1 Inleiding	87
4.2 Wat is exploreren?	87
4.3 Exploratie als proces	88
4.3.1 EDDA-actoren in het exploratieproces	88
4.3.2 Fasen in het exploratieproces	91

Inhoudsopgave

4.3.3	Exploreren in de proloog	92
4.3.4	Exploreren tijdens het onthaal	93
4.3.5	Exploreren tijdens de aanmelding	94
4.3.6	Exploreren tijdens het intakegesprek	96
4.3.7	Exploreren op andere procesmomenten	105
4.4	Exploreren als vaardigheid	105
4.4.1	De explorerende taal van de intake	105
4.4.2	Vaardigheden als balancerende duo's	106
4.5	Nuttige exploratie-instrumenten	109
4.5.1	Exploratiechecklist	109
4.5.2	Aanmeldingsformulier	111
4.5.3	Intakeformulier	111
4.5.4	Life-eventlijn	112
4.5.5	Ecogram	112
4.5.6	Genogram	113
4.6	"E"-uitdagingen voor EDDA-actoren	113
4.7	Vragen en opdrachten i.v.m. exploreren	115
5	Dialogisch Diagnosticeren in het social casework	117
5.1	Inleiding	119
5.2	Wat is dialogisch diagnosticeren?	120
5.2.1	Probleemanalyse, diagnosestelling en indicatiestelling: definities	120
5.2.2	Dialogisch diagnosticeren	122
5.3	Dialogisch diagnosticeren als proces	124
5.3.1	EDDA-actoren in het dialogisch diagnostisch proces	124
5.3.2	Een dialoog met de cliënt en zijn omgeving	125
5.3.3	Een dialoog met de social caseworker	128
5.3.4	Een dialoog met de organisatie	130
5.3.5	Een dialoog met de verwijzer	131
5.3.6	Een dialoog met de maatschappelijke context	132
5.3.7	Een dialoog met theorieën en referentiekaders	135
5.4	Dialogisch diagnosticeren als vaardigheid	142
5.4.1	Inleiding	142
5.4.2	Inzicht krijgen en bijbrengen als vaardigheid	143
5.4.3	Uitzicht krijgen en geven op gewenste verandering	146
5.4.4	Vooruitzicht ontwikkelen op gerichte actie	147
5.4.5	Dilemma's bij dialogisch diagnosticeren	150
5.5	Nuttige dialogisch-diagnostische instrumenten	152
5.5.1	Diagnosechecklist	152
5.5.2	Ecogram	156
5.5.3	Genogram	157
5.5.4	Handelingsplan	158

5.6	“DD”-uitdagingen voor de EDDA-actoren	158
5.7	Vragen en opdrachten i.v.m. dialogisch diagnosticeren	160
6	Actie in het social casework	163
6.1	Inleiding	165
6.2	Wat is actie?	165
6.2.1	Begripsomschrijving	165
6.2.2	Uitgangspunten	167
6.3	Actie als proces	171
6.3.1	EDDA-actoren in het actieproces	171
6.3.2	Een keuzeprocess van strategieën	173
6.3.3	Een proces met cliënt en/of omgeving	175
6.3.4	Een keuzeprocess in kerntaken	178
6.3.5	Een proces dat balanceert tussen draaglast en draagkracht	188
6.3.6	Een proces dat balanceert tussen autonomie en verbondenheid	192
6.4	Actie als vaardigheid	193
6.4.1	Ondersteunende vaardigheden	194
6.4.2	Direct beïnvloedende vaardigheden	196
6.4.3	Beschrijvende en ventilerende vaardigheden	198
6.4.4	Inzicht bijbrengende of reflectieve vaardigheden	199
6.4.5	Signalerende vaardigheden	203
6.4.6	Managementvaardigheden	204
6.4.7	Creatieve vaardigheden	205
6.5	Nuttige actie-instrumenten	207
6.5.1	De actiechecklist	207
6.5.2	Ecogram en genogram	211
6.5.3	Huiswerkopdrachten	212
6.5.4	Creatieve hulpmiddelen en instrumenten	214
6.6	‘A’-uitdagingen voor de EDDA-actoren	215
6.7	Vragen en opdrachten i.v.m. actie	218
7	Tijd in het social casework	221
7.1	Een of meerdere tijdskwesties in het social casework	223
7.2	De kortdurende processen	225
7.3	De (zeer) langdurige processen	227
7.4	Het goede verwijsmoment	228
7.5	Hoogdringendheid bij crisisinterventie	229
7.6	Tijd om stil te staan	231
7.7	Tijd om afscheid te nemen	234
7.8	Tijd en tempo in onlinehulpverlening	236
7.9	Vragen en opdrachten i.v.m. tijd	237

Inhoudsopgave

8	Instrumenten in het social casework	239
	Inleiding	241
8.1	EDDA-checklist	242
8.2	Leidraad voor een casusauteur: "Hoe een casus maken?"	250
8.3	Leidraad voor een casusforum: "Hoe een casus kritisch bespreken in team?"	253
8.4	Aanmeldingsformulier	255
8.5	Intakeformulier	257
8.6	Stroomdiagram	262
8.7	Het ecogram	265
8.8	Het genogram	270
8.9	Een life-eventlijn	273
8.10	Het handelingsplan	274
8.11	Het ethisch stappenplan	277
9	Epiloog	283
10	Literatuurlijst	289
11	Register	299